

- 1) Obecně pro $\forall x \in \mathbb{R}$ je $F_X(x) = P(X \leq x)$, tedy nutně $0 \leq F_X(x) \leq 1$. Zároveň nahlédneme, že je-li $x_1 < x_2$, pak $F_X(x_2) = P(X \leq x_2) = P(X \leq x_1 \vee X \in \langle x_1, x_2 \rangle) = P(X \leq x_1) + P(X \in \langle x_1, x_2 \rangle) = F(x_1) + P(X \in \langle x_1, x_2 \rangle)$. To přepíšeme jako $F_X(x_2) - F_X(x_1) = P(X \in \langle x_1, x_2 \rangle) \geq 0$, tedy nutně $F_X(x_2) - F_X(x_1) \geq 0$ pro $\forall x_1, x_2 \in \mathbb{R} : x_1 < x_2$. Distribuční funkce náhodné veličiny X je tedy neklesající a svými hodnotami nikdy mimo interval $\langle 0, 1 \rangle$.
- a) V intervalu $(0, \pi)$ není $F_X(x) = \sin x$ distribuční funkcí, neboť na podintervalu $\langle 0, \frac{\pi}{2} \rangle$ je klesající.
- b) V intervalu $(0, \frac{\pi}{2})$ může být $F_X(x) = \sin x$ distribuční funkcí, neboť je neklesající a není svými hodnotami mimo interval $\langle 0, 1 \rangle$. Současně snadno nahlédneme, že pravděpodobnostní hustotou je pak $f_X(x) = \frac{dF_X(x)}{dx} = \frac{d \sin x}{dx} = \cos x$.
- 2) Zřejmě je pro náhodnou veličinu X dle zadání $P(0 \leq X \leq 4) = 1$. Proto můžeme psát $P(0 \leq X \leq 4) = F_X(4) - F_X(0) = 1$ ($\dagger$). Obecně platí $F_X(x) = \int_{-\infty}^x f_X(\tau) d\tau$.
- a) Dosadíme předchozí vztah do rovnosti ($\dagger$). Získáme

$$\begin{aligned}
 F_X(4) - F_X(0) &= \int_{-\infty}^4 f_X(\tau) d\tau - \int_{-\infty}^0 f_X(\tau) d\tau \\
 &= \int_0^4 f_X(\tau) d\tau \\
 &= \int_0^4 \left(\frac{1}{2} - a\tau \right) d\tau \\
 &= \left[\frac{\tau}{2} - \frac{a\tau^2}{2} \right]_0^4 \\
 &= \left(\frac{4}{2} - \frac{a \cdot 4^2}{2} \right) - \left(\frac{0}{2} - \frac{a \cdot 0^2}{2} \right) \\
 &= 2 - 8a \\
 &\stackrel{(\dagger)}{=} 1.
 \end{aligned}$$

Tedž již snadno nahlédneme, že $a = \frac{1}{8}$.

- b) Už víme, že je $F_X(x) = \int_{-\infty}^x f_X(\tau) d\tau$. Dosadíme do předchozího vztahu za $f_X(\tau) = (\frac{1}{2} - a\tau)$ pro $a = \frac{1}{8}$. Dostaneme

$$\begin{aligned}
F_X(x) &= \int_{-\infty}^x f_X(\tau) d\tau \\
&= \int_{-\infty}^x \left(\frac{1}{2} - a\tau \right) d\tau \Big|_{\tau \geq 0 \wedge a = \frac{1}{8}} \\
&= \int_0^x \left(\frac{1}{2} - \frac{\tau}{8} \right) d\tau \\
&= \left[\frac{\tau}{2} - \frac{\tau^2}{16} \right]_0^x \\
&= \left(\frac{x}{2} - \frac{x^2}{16} \right) - \left(\frac{0}{2} - \frac{0^2}{16} \right) \\
&= \frac{8x - x^2}{16}, \quad 0 \leq x \leq 4.
\end{aligned}$$

c) Je $P(1 \leq X \leq 2) = F_X(2) - F_X(1)$, po dosazení z b) dostaneme $P(1 \leq X \leq 2) = F_X(2) - F_X(1) = \frac{8 \cdot 2 - 2^2}{16} - \frac{8 \cdot 1 - 1^2}{16} = \frac{3}{4} - \frac{7}{16} = \frac{5}{16}$.

3) Obecně platí $f_X(x) = \frac{dF_X(x)}{dx}$ a také $\mathbf{E}(X) = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} x f_X(x) dx$. Nejdříve najdeme pravděpodobnostní hustotu $f_X(x)$, zřejmě je $f_X(x) = \frac{dF_X(x)}{dx} = \frac{d(1 - \frac{1}{x^3})}{dx} = \frac{3}{x^4}$, kde $x > 1$.

Nyní dopočítejme střední hodnotu. Je $\mathbf{E}(X) = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} x f_X(x) dx = \int_1^\infty x \cdot \frac{3}{x^4} \cdot dx = \int_1^\infty \frac{3}{x^3} \cdot dx = \left[-\frac{3}{2x^2} \right]_1^\infty = 0 - \left(-\frac{3}{2} \right) = \frac{3}{2}$.

Pro medián $\tilde{x}$ platí, že pravděpodobnost toho, že náhodná veličina X nabude hodnoty nanejvýš rovné mediánu, je $\frac{1}{2}$. Je tedy $P(X \leq \tilde{x}) = F_X(\tilde{x}) = \frac{1}{2}$. Získáváme rovnost $1 - \frac{1}{\tilde{x}^3} = \frac{1}{2}$, jejímž řešením je medián $\tilde{x} = \sqrt[3]{2}$.

4) Z obrázku nahlédneme, že je

$$f_X(x) = \begin{cases} ax, & 0 \leq x \leq 1 \\ 0, & \text{jinak.} \end{cases}$$

a) Víme, že musí být $P(X \in \{\forall x : x \in \mathcal{D}_{f_X}\}) = 1 = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} f_X(x) dx$. Z toho vyjdeme při vyčíslení konstanty a ; je tedy $P(X \in \langle 0, 1 \rangle) = 1 = \int_0^1 f_X(x) dx = \int_0^1 ax dx = \left[\frac{ax^2}{2} \right]_0^1 = \frac{a \cdot 1^2}{2} - \frac{a \cdot 0^2}{2} = \frac{1}{2}a$. Takže $a = 2$. Teď už jen přepíšme vztah pro pravděpodobnostní hustotu $f_X(x)$

$$f_X(x) = \begin{cases} 2x, & 0 \leq x \leq 1 \\ 0, & \text{jinak.} \end{cases}$$

- b) Obecně je $F_X(x) = \int_{-\infty}^x f_X(\tau) d\tau \Big|_{\tau \in \mathcal{D}_{f_X}}$. Dosadíme za $f_X(\tau) = 2x$ a řešme
- $$F_X(x) = \int_{-\infty}^x f_X(\tau) d\tau \Big|_{\tau \in \mathcal{D}_{f_X}} = \int_0^x 2\tau d\tau = [\tau^2]_0^x = x^2 - 0^2 = x^2, \text{ kde } 0 \leq x \leq 1. \text{ Pro distribuční funkci tedy platí}$$

$$F_X(x) = \begin{cases} 0, & x < 0 \\ x^2, & 0 \leq x \leq 1 \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

- c) Je $P(\frac{1}{3} \leq X \leq \frac{2}{3}) = F_X(\frac{2}{3}) - F_X(\frac{1}{3})$, po dosazení z b) dostaneme
- $$P(\frac{1}{3} \leq X \leq \frac{2}{3}) = F_X(\frac{2}{3}) - F_X(\frac{1}{3}) = (\frac{2}{3})^2 - (\frac{1}{3})^2 = \frac{1}{3}.$$
- 5) Víme, že musí být $P(X = \{\forall x : x \in \mathcal{D}_{f_X}\}) = 1 = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} f_X(x) dx$. Z toho vyjděme při vyčíslování konstant c .
- a) Je $P(X = \{\forall x : x \in \mathcal{D}_{f_X}\}) = 1 = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} f_X(x) dx = \int_0^\pi c \cdot \sin x \cdot dx = [-c \cdot \cos x]_0^\pi = c - (-c) = 2c$. Takže $c = \frac{1}{2}$.
- b) Je $P(X = \{\forall x : x \in \mathcal{D}_{f_X}\}) = 1 = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} f_X(x) dx = \int_0^2 cx^2 dx = [\frac{cx^3}{3}]_0^2 = \frac{8}{3}c - 0 = \frac{8}{3}c$. Takže $c = \frac{3}{8}$.
- 6) Ze zadání pro distribuční funkci $F_X(x)$ vyplývá, že

$$F_X(x) = \begin{cases} 0, & x < -5 \\ \frac{x+5}{7}, & -5 \leq x \leq 2 \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

- a) Platí $f_X(x) = \frac{dF_X(x)}{dx}$, tedy $f_X(x) = \frac{d(\frac{x+5}{7})}{dx} = \frac{1}{7}$ pro všechna $-5 \leq x \leq 2$.
Píšme tedy pro pravděpodobnostní hustotu $f_X(x)$

$$f_X(x) = \begin{cases} \frac{1}{7}, & -5 \leq x \leq 2 \\ 0, & \text{jinak.} \end{cases}$$

- b) Je $P(-2 < X < 2) = F_X(2) - F_X(-2)$, po dosazení ze zadání dostaneme
- $$P(-2 < X < 2) = F_X(2) - F_X(-2) = \frac{2+5}{7} - \frac{-2+5}{7} = 1 - \frac{3}{7} = \frac{4}{7}.$$
- c) Je $P(X = 2) = P(2 \leq X \leq 2) = F_X(2) - F_X(2)$, po dosazení ze zadání dostaneme $P(2 \leq X \leq 2) = F_X(2) - F_X(2) = \frac{2+5}{7} - \frac{2+5}{7} = 1 - 1 = 0$. To jsme mohli nahlédnout i apriorně, neboť pravděpodobnost, že spojitá veličina nabude právě jedné bodové hodnoty na spojitém intervalu hodnot, je již z geometrické definice pravděpodobnosti nulová.
- d) Je $P(-6 < X < 1) = P(-6 < X < -5) + P(-5 \leq X < 1) = 0 + (F_X(1) - F_X(-5))$, po dosazení ze zadání dostaneme $P(-6 < X < 1) = F_X(1) - F_X(-5) = \frac{1+5}{7} - \frac{-5+5}{7} = \frac{6}{7} - 0 = \frac{6}{7}$.

7) Ze zadání víme, že pro pravděpodobnostní hustotu $f_X(x)$ platí

$$f_X(x) = \begin{cases} 12x^2(1-x), & 0 \leq x \leq 1 \\ 0, & \text{jinak.} \end{cases}$$

Víme, že obecně platí $\mathbf{E}(X) = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} x f_X(x) dx$. Dosadíme do předchozího vztahu pravděpodobnostní hustotu $f_X(x)$ ze zadání, získáváme $\mathbf{E}(X) = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} x f_X(x) dx = \int_0^1 x \cdot 12x^2(1-x) \cdot dx = \int_0^1 (12x^3 - 12x^4) dx = [3x^4 - \frac{12}{5}x^5]_0^1 = (3 \cdot 1^4 - \frac{12}{5} \cdot 1^5) - 0 = \frac{3}{5}$. Je tedy $\mathbf{E}(X) = \frac{3}{5}$.

Pro výpočet rozptylu použijeme tzv. výpočtový tvar, tedy $\text{var}(X) = \mathbf{E}(X^2) - (\mathbf{E}(X))^2$. Zřejmě musíme nejdříve spočítat $\mathbf{E}(X^2)$. To provedeme podle obecného vztahu pro $\mathbf{E}(X^2)$, kdy je $\mathbf{E}(X^2) = \int_{\forall x \in \mathcal{D}_{f_X}} x^2 f_X(x) dx$. Dosadíme tedy $\mathbf{E}(X^2) = \int_0^1 x^2 \cdot 12x^2(1-x) \cdot dx = \int_0^1 (12x^4 - 12x^5) dx = [\frac{12}{5}x^5 - 2x^6]_0^1 = (\frac{12}{5} \cdot 1^5 - 2 \cdot 1^6) - 0 = \frac{2}{5}$. Teď již vyčíslíme rozptyl $\text{var}(X) = \mathbf{E}(X^2) - (\mathbf{E}(X))^2 = \frac{2}{5} - (\frac{3}{5})^2 = \frac{2}{5} - \frac{9}{25} = \frac{1}{25}$. Je tedy $\text{var}(X) = \frac{1}{25}$.

Modus x^* je nejvíce pravděpodobnou hodnotou náhodné veličiny X . Musí tedy být $x^* = \arg \max_{0 \leq x \leq 1} \{ \lim_{\Delta \rightarrow 0} P(x - \frac{\Delta}{2} \leq X \leq x + \frac{\Delta}{2}) \} \approx \arg \max_{0 \leq x \leq 1} \{ f_X(x) \cdot \Delta \}$.

Zafixujeme $\Delta > 0$ na velmi „malou“ hodnotu, pak $x^* \approx \arg \max_{0 \leq x \leq 1} \{ f_X(x) \}$. Vy-

užijme spojitosti $f_X(x)$ na intervalu $0 \leq x \leq 1$, najdeme první derivaci $f_X(x)$ podle x a položíme ji rovnou nule a hledejme extrém, pak ověříme, že jde o maximum. Tedy $\frac{df_X(x)}{dx} = \frac{d(12x^2(1-x))}{dx} = \frac{d(12x^2 - 12x^3)}{dx} = 24x - 36x^2 \equiv 0$, odtud je $x^* \equiv x \in \{0, \frac{2}{3}\}$. Pro druhou derivaci platí $\frac{d^2 f_X(x)}{dx^2} = \frac{d(24x - 36x^2)}{dx} = 24 - 72x$, tedy pouze pro $x = \frac{2}{3}$ je $24 - 72x < 0$ a jde v tomto bodě skutečně o maximum. Modem x^* náhodné veličiny X je tedy hodnota $x^* = \frac{2}{3}$.